

Szervezet neve: Enying Város Önkormányzata Polgármesteri Hivatal

Iktatószám:

Ellenőrzési jelentés

az *eszközök elhasználódási fokának* vizsgálatáról

2016. május hó

Tartalom

1. Az ellenőrzés szervezésére vonatkozó adatok	1
2. Vezetői összefoglaló	2
3. Főbb megállapítások és javaslatok	4
4. Részletes megállapítások	7
4.1. A jogszabályi háttér bemutatása	7
4.2. Az immateriális javak és tárgyi eszközök állományának állapota a 2015. évi beszámoló adatai szerint	9
4.2.1. Az immateriális javak és tárgyi eszközök 2015. évvégi állapotának bemutatása	9
4.2.2. Az értékcsökkenési leírás alakulása	11
4.2.3. Az immateriális javak és tárgyi eszközök korszerűségének, illetve elhasználódottságának és pótlási igényének értékelése	12
4.3. Az elhasználódottság alapján szükségesnek ítélt pótlásokhoz rendelkezésre álló források vizsgálata a 2015. évi beszámoló és a 2016. évi költségvetés adatai alapján	14
4.3.1. A 2015. évi kötelezettséggel terhelt és szabad pénzmaradvány vizsgálata	14
4.3.2. A felhalmozási források rendelkezésre állásának, illetve biztosítási lehetőségeinek vizsgálata a 2016. évi költségvetés adatai alapján	15
4.4. Az eszközök elhasználódásának vizsgálata tárgyában korábban készített ellenőrzési jelentés megállapításai alapján hozott intézkedések és azok végrehajtása	17
Záradék	7

I. AZ ELLENŐRZÉS SZERVEZÉSÉRE VONATKOZÓ ADATOK

Ellenőrzést végző szerv vagy szervezeti egység neve:	Kató és Társa 2003. Tanácsadó Kft.
A vizsgálat célja:	Annak megállapítása, hogy milyen mértékben használódtak el az eszközök, valamint, hogy az elhasználódottságot figyelembe véve rendelkezésre áll-e pénzügyi megtakarítás a szükséges pótlásokra.
Ellenőrzött szerv, szervezeti egység:	Enying Város Önkormányzata, Polgármesteri Hivatal
Az ellenőrzés típusa:	Pénzügyi-szabályszerűségi
Vonatkozó jogszabályi háttér:	A költségvetési szervek belső kontrollrendszeréről és belső ellenőrzéséről szóló 370/2011.(XII.31.) Korm.rendelet, valamint Enying Város Önkormányzata és a Kató és Társa 2003. Kft. között fennálló megbízási szerződés
Alkalmazott ellenőrzési eszközök és módszerek	Adatok és dokumentumok vizsgálata, elemzése, értékelése
Ellenőrizendő időszak:	2015.év
Ellenőrzés tervezett időtartama:	2016.04.07-2016.04.30
Időigény (ellenőri munkanapok száma):	10 munkanap
Vizsgálatvezető:	dr.Piringer Júlia (Kató és Társa 2003. Kft) megbízólevél száma:.....
Az ellenőrzött időszakban hivatalban volt vezetők:	Viplak Tibor polgármester
	dr. Kóródi-Juhász Zsolt jegyző

2. VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

Az ellenőrzés keretében az önkormányzat tulajdonában lévő immateriális javak és tárgyi eszközök elhasználódottságának fokát vizsgáltuk a 2015. december 31-i állapot szerint, a 2015. évi beszámoló adatai alapján.¹ A beszámoló adatait megvizsgáltuk abból a szempontból is, hogy képződött-e, és milyen mértékű pénzügyi megtakarítás, ami fedezetet nyújthat a szükséges eszközpótlásra, és áttekintettük a 2016. évi költségvetést is a rendelkezésre álló pénzügyi megtakarítások felhasználási céljait illetően.

A vizsgálathoz rendelkezésünkre állt az önkormányzatnak az eszközök elhasználódottsági fokára vonatkozó, múlt évben készített kockázat-elemzése:

1. táblázat

Sor szám	Kockázati tényező megnevezése	Kockázati tényező terjedelme	Kockázati tényező mértéke	Súly (1-6)	Elért pont
1.	Pénzügyi szabálytalanságok valószínűsége	1-3	2	4	8
2.	Előirányzaton belüli gazdálkodás	1-3	2	3	6
3.	Legutóbbi ellenőrzés óta eltelt idő	1-4	4	4	16
4.	Munkatársak végzettsége, tapasztalata	1-4	2	3	6
5.	A helyi szabályozás	1-3	2	4	8
6.	A külső hatások	1-3	3	4	12
7.	Összesen	-	-	-	56
8.	Kockázat mértéke	54	-		alacsony
		55-60			közepes
		61-			magas

Mint látható, az eszközök elhasználódottsági foka **közepes kockázatot** hordoz a kockázatelemzés szerint.

¹ Az ellenőrzés időszakában a 2015. évi költségvetési beszámoló még csak munkaanyagként állt rendelkezésre.

Mint ismeretes, az államháztartás számviteli rendszere jelentősen átalakult 2014. január 1-től. Az ellenőrzés témája szempontjából különösen az eszközök értékelésére vonatkozó szabályok változása tekinthető relevánsnak, valamint magánk az eredményszemléletű („pénzügyi”) számvitelnek a megjelenése a pénzforgalmi típusú számvitel mellett: ennek révén az eszközök értékcsökkenését – mint eredménycsökkentő tételt – költségként el kell számolni. Az eszközök értékelésének, és az értékcsökkenés elszámolásának helyessége nem képezte a jelen vizsgálat tárgyát: célunk annak megállapítása volt, hogy az eszközök elhasználódottságát figyelembe véve áll-e rendelkezésre pénzügyi megtakarítás a szükséges pótlásokra.

A jelen vizsgálat tárgyát az Állami Számvevőszék 13026 sz. jelentése, az abban foglaltak utóellenőrzése, valamint az ugyanezen tárgykörben a múlt évben végzett belső ellenőrzés határozta meg. Az ÁSZ előírta, hogy *„A zárszámadási rendeletekről szóló előterjesztésekben be kellett mutatni az eszközök értékcsökkenését, összevetve az elhasználódott eszközök pótlására fordított tényleges kiadásokkal, továbbá a Képviselő-testület részére be kellett mutatni be az eszközök elhasználódási fokának alakulását”*. Az utóellenőrzés szerint ez csak részben valósult meg: a 2013. évi zárszámadási rendeletben az értékcsökkenés bemutatásra került, de az eszközpótlásra fordított kiadásokkal ez nem lett összevetve, továbbá a Képviselő-testület számára nem lett bemutatva az eszközök elhasználódási fokának alakulása.

A belső ellenőrzés 2015. november 15. - december 15. közötti időszakban végzett vizsgálata² áttekintette az ÁSZ említett ellenőrzési jelentésének és az utóellenőrzésről készített jelentésnek a megállapításait, és – a jelen ellenőrzés tárgyához kapcsolódóan – a következő javaslatot tette: *„A 2015. évi zárszámadás keretében az értékcsökkenés bemutatása kerüljön összevetésre – egy táblázaton belül – az eszközpótlásra fordított kiadásokkal.”*

A vizsgálat során áttekintett dokumentumok, és feldolgozott adatok elemzése, értékelése meggyőződésünk szerint elegendő alapot ad ahhoz, hogy az **eszközök elhasználódási fokának mértékéről**, és az **eszközpótláshoz rendelkezésre álló forrásokról** megalapozott véleményt formálhassunk. Ugyanakkor – tekintve, hogy a beszámoló a vizsgálat időszakában még csak **előzetes**³ formában állt rendelkezésünkre – a megállapítások alapját képező számadatok kisebb módosításokra kerülhetnek.

² „Pénzügyi tárgyú döntések vizsgálata az ÁSZ ellenőrzésnek megfelelően, előző jelentésekre figyelemmel”

³ Az Áht. 91. § (1) szerint a zárszámadási rendeletnek legkésőbb a költségvetési évet követő év május 31-ig kell hatályba lépnie.

Főbb megállapításaink a következők:

1. Az eszközök nettó értékének közel felét a 2015. december 31-ig üzembe nem helyezett beruházások tették ki. A beruházások igen nagy súlyának köszönhetően az eszközállomány **megújítási foka⁴ igen magas**, átlagosan **86, 1 %-ot** tesz ki. Az egyes eszközcsoportokat vizsgálva megállapítható, hogy a megújítási fok az ingatlanok körében a legnagyobb: 79,5%. A gépek-berendezések-járművek megújítási foka ennél lényegesebb alacsonyabb: 17,2%, míg az immateriális javaké csupán 5%-ot tesz ki.
2. Az eszközállomány átlagos **avultsági foka⁵** mindössze **4,9%**, ami – szintén a beruházások nagy mértékének köszönhetően – igen kedvező. Eszközcsoportonként itt is nagymértékű az átlagtól való eltérés: míg az ingatlanoké csupán 5,5%, addig a gépek-berendezések-járművek esetében 65,5%-os, az immateriális javak esetében 77,6% az avultsági fok.
3. A folyamatban lévő **beruházások** az üzembehelyezést követően **módosítani fogják** az eszközcsoportonként arányokat attól függően, hogy melyik eszközcsoportot érintik. A beruházások évvégi állományának eszközcsoportonkénti összetételéről nem álltak az ellenőrzés rendelkezésére részletező adatok. Tekintettel azonban arra, hogy a beruházások évvégi állományában a szennyvízcsatornázás és szennyvíztisztítás súlya volt a meghatározó, **valószínűsíthető**, hogy ennek üzembe helyezése után is az ingatlanok avultsági (elhasználási) foka lesz a legkisebb, megújítási foka pedig a legnagyobb.
4. A 2015. évi beszámoló maradvány-kimutatásról szóló előzetes adatai, valamint a 2016. évi költségvetésnek – a Képviselő-testület által már jóváhagyott – dokumentációjában szereplő, eszközönkénti és intézményenkénti bontású felhalmozási-kiadási adatok alapján megállapítható, hogy az Önkormányzat **megfelelő forrásokkal rendelkezik** ahhoz, hogy az **eszközök pótlását** – legalább az értékcsökkenés mértékéig – **biztosítsa**.
5. A beszámoló-készítés jelen fázisában **még nem készült el** az a táblázat, amely az eszközök értékcsökkenését az elhasználandó eszközök pótlására fordított tényleges kiadásokkal **összevetve** – az ÁSZ javaslatának megfelelően – tartalmazná.

A megállapítások és a javaslatok részletes leírása az ellenőrzési jelentés további részében található.

Az ellenőrzés nyomán kialakított véleményünk az, hogy az **eszközök elhasználódási foka** a 2015. év végén összességében **alacsony**, **megújítási fokuk** a nagymértékű beruházásoknak köszönhetően **magas**. Az átlagtól azonban **eszközcsoportonként jelentős mértékűek** az eltérések: az immateriális

⁴ Megújítási fok: nettó érték/bruttó érték. A beruházások esetében a nettó érték megegyezik a bruttó értékkel, hisz értékcsökkenés az üzembe helyezést megelőzően nem számolható el.

⁵ Avultsági fok: a teljesen leírt eszközök (eredeti) bruttó értékének súlya az eszközállomány bruttó értékében. A beruházások esetében az avultsági fok értelemszerűen nulla.

javas és gépek-berendezések-járművek eszközcsoportokban alacsony a megújítási, és magas az avultsági fok a rendelkezésre álló adatok szerint.

Reális vélemény kialakításához a **folyamatban lévő beruházások** eszközcsoportonkénti összetételét kell figyelembe venni, mivel **ezek üzembe helyezése** módosíthatja a jelenlegi képet.

3. FŐBB MEGÁLLAPÍTÁSOK ÉS JAVASLATOK

az „Eszközök felhasználódási foka” tárgyú vizsgálathoz:

Sor-szám	Megállapítás	Rangsor	Kockázat/Hatás	Javaslat	Intézkedést igényel? (igen/nem)
1.	A beszámoló-készítés jelen fázisában még nem készült el az a táblázat, amely az eszközök értékcsökkenését az elhasználdott eszközök pótlására fordított tényleges kiadásokkal összevetve tartalmazná. Az ÁSZ hivatkozott jelentésében foglalt javaslat szerint ezt a kimutatást minden zárszámadás keretében el kell készíteni, és tájékoztatási céllal a Képviselő-testület elé kell terjeszteni.	átlagos	Az eszközök pótlására fordított kiadások (eszközfajtankénti) ismeretének hiánya csökkenti a döntések megalapozottságát.	A zárszámadás keretében az értékcsökkenés bemutatása kerüljön összevetésre – egy táblázaton belül – az eszközpótlásra fordított kiadásokkal.	Igen
2.	A 2015. év végi beruházási felújítási-állomány eszközönkénti és intézményenkénti összetételéről nem állnak rendelkezésre az eszközönkénti és intézményenkénti részletező adatok.	átlagos	Az eszközök elhasználdottsági fokára vonatkozó reális vélemény kialakításához a folyamatban lévő beruházások	Készüljön – és kerüljön aktualizálásra minden negyedévi zárlat keretében – kimutatás a folyamatban lévő beruházási felújítási-állomány eszközönkénti és intézményenkénti összetételéről. Ennek a kimutatásnak az év végi	Igen

Sor- szám	Megállapítás	Rangsor	Kockázat/Hatás	Javaslat	Intézkedést igényel? (igen/nem)
			részletező adatait kell figyelembe venni, mivel ezek üzembeli helyezése nagy mértékben módosíthatja az enélkül alkotott képet.	állapotra vonatkozó adatai képezésük részét a zárszámadásról szóló képviselő-testületi előterjesztésnek.	

4. RÉSZLETES MEGÁLLAPÍTÁSOK

4.1.A jogszabályi háttér bemutatása

A jelen vizsgálat tárgyát közvetve vagy közvetlenül érintő legfontosabb jogszabályok a következők:

- Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény,
- a nemzeti vagyonról szóló 2011. évi CXCVI. törvény,
- az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény,
- az államháztartási törvény végrehajtásáról szóló 368/2011. (XII.31.) Korm. rendelet,
- a társasági adóról és az osztalékadóról szóló 1996. évi LXXXI. törvény,
- a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény,
- az államháztartás számviteléről szóló 4/2013. (I.11.) Korm. rendelet

A felsorolt jogszabályok közül:

- az **önkormányzati törvény** tárgyhoz kapcsolódó előírásai szerint
 - a helyi önkormányzatot - törvényben meghatározott eltérésekkel - megilletik mindazok a jogok és terhelik mindazok a kötelezettségek, amelyek a tulajdonost megilletik, terhelik.⁶
 - a vagyonkezelő a vagyon felújításáról, pótlólagos beruházásáról **legalább a vagyoni eszközök elszámolt értékcsökkenésének megfelelő mértékben** köteles gondoskodni és e célokra az értékcsökkenésnek megfelelő mértékben **tartalékot** képezni.⁷
- a **nemzeti vagyonról szóló törvény** kapcsolódó előírásai szerint
 - a nemzeti vagyongazdálkodás feladata a nemzeti vagyon rendeltetésének megfelelő, az állam, az önkormányzat mindenkor teherbíró képességéhez igazodó, elsődlegesen a közfeladatok ellátásához és a mindenkor társadalmi szükségletek kielégítéséhez szükséges, egységes elveken alapuló, átlátható, hatékony és költségtakarékos működtetése, **értékének megőrzése, állagának védelme, értéknövelő használata**, hasznosítása, gyarapítása, továbbá az állam vagy a helyi önkormányzat feladatának ellátása szempontjából feleslegessé váló vagyontárgyak elidegenítése.⁸

⁶ Möt. 107.§

⁷ Möt. 109.§ (6)

⁸ Nvt. 7.§ (2)

- az államháztartási törvény végrehajtásáról szóló kormányrendelet szerint
 - a helyi önkormányzat költségvetési bevételi előirányzatai és költségvetési kiadási előirányzatai között kell megtervezni.... a helyi önkormányzat költségvetési kiadásait, így különösen a helyi önkormányzat nevében végzett **beruházások, felújítások** kiadásait beruházásonként, felújításonként,.....⁹
- a társasági adóról szóló törvény annyiban érti a jelen vizsgálat témáját, hogy ennek 2. sz. melléklete tartalmazza az értékcsökkenési leírások jegyzékét, melyeket – a tárgyi eszközök terv szerinti értékcsökkenési leírására vonatkozóan – a költségvetési szerveknek alkalmazniuk kell.
- végül a **számviteli törvény és az államháztartás számviteléről** szóló kormányrendelet (Áhsz.) két szempontból is nagy jelentőséggel bír a vizsgált téma szempontjából:
 - *egyfelől* e jogszabályok határozzák meg az eszközök **értékelésének** módját (bekerülési érték, értékcsökkenés, értékvesztés, értékhelyesbítés, stb.),
 - *másfelől* e jogszabályok a hordozói az államháztartás számviteli rendszerét érintő – 2014. január 1-től hatályba lépett – **gyökeres változásoknak**.

E változások lényege, hogy – az európai uniós előírásoknak megfelelően – a korábban csak pénzforgalmi szemléletű elszámolás mellett („*költségvetési könyvvizetés*”) a költségvetési gazdálkodás körében is megjelent az eredményszemléletű elszámolás („*pénzügyi könyvvizetés*”). Ennek a következménye, hogy a pénzügyi könyvvizetésben ki kell mutatni az **eredményt**, s az eredménykimutatásban az **értékcsökkenési leírást költségként** el kell számolni.¹⁰ A terv szerinti értékcsökkenés elszámolása a **pénzügyi számvitelben** történik elsődlegesen az 5-ös számlaosztályban, másodlagosan a 6-os 7-es számlaosztályban az 591-es számlával szemben.

A pénzügyi könyvvizetésben továbbá **szakfeladatonként** ki kell mutatni az **eredményszemléletű bevételeket** és velük szemben a **megtérült költségeket**.¹¹

Az új Áhsz előírásai szerint megváltozott az **eszközök bekerülési értékének meghatározása**, és az immateriális javak, tárgyi eszközök, koncesszióba, vagyonkezelésbe adott eszközök állományának alakulásáról szóló **kimutatás**¹² tartalma és a struktúrája is, mely a jelen vizsgálat szempontjából központi szerepet játszik.

⁹ Ávr. 24.§ (1) ba)

¹⁰ Áhsz. 6.sz. melléklet

¹¹ Áhsz. 7.sz. melléklet

¹² Áhsz. 8.sz. melléklet – a költségvetési beszámoló 15/A számú űrlapja.

4.2. Az immateriális javak és tárgyi eszközök állományának állapota a 2015. évi beszámoló adatai szerint

4.2.1. Az immateriális javak és tárgyi eszközök 2015. évvégi állapotának bemutatása

Az önkormányzat befektetett eszközeinek jellemző adatai a 2015. év során az alábbiak szerint alakultak:¹³

2. táblázat

adatok: ezer forintban

Megnevezés - 2015.	Immateriális javak	Ingatlanok és kapcsolódó vagyoni értékű jogok	Gépek berendezések felszerelések járművek	Beruházások és felújítások	Koncesszióba vagyongézelésbe adott eszközök	Összesen
Eszközök bruttó állománya 2015.01.01-én	38 456	3 563 947	149 881	1 289 534	0	5 041 818
Összes növekedés	117	478 063	62 888	1 627 032	0	2 168 100
Összes csökkenés	44	151 831	53 695	45 667	0	251 237
Eszközök bruttó állománya 2015.12.31-én	38 529	3 890 179	159 074	2 870 899	0	6 958 681
Elszámolt értékcsökkenés az üzembe helyezéstől 2015. 12.31-ig	36 590	798 015	131 741	0	0	966 346
Eszközök nettó értéke 2015.12.31-én	1 939	3 092 164	27 333	2 870 899	0	5 992 335
Teljesen (0-ig) leírt eszközök bruttó értéke	29 884	203 930	104 210	0	0	338 024
Eszközök megújítási foka (nettó érték/bruttó érték)	5,0%	79,5%	17,2%	100,0%	-	86,1%
Eszközök avultsági foka (nullára leírt eszközök bruttó értéke/összes bruttó érték)	77,6%	5,5%	65,5%	-		4,9%

Mint látható, a befektetett eszközök **bruttó értéke** közel 2,2 milliárd forintnyi növekedés és 251 millió forintnyi csökkenés eredményeként közel **7 milliárd forintra** növekedett az év eleji 5 milliárd forintos értékhez képest. A növekedésből 311 millió forintot tett ki a megelőző év(ek) beruházásainak – zömmel ingatlanoknak – az aktiválása, 121 millió forintot eszközök (ingatlanok és gépek-berendezések) térítésmentes átvétele, 26 milliót vagyongézelői jog visszavétele. A legnagyobb tételt – közel **1,6 milliárd forintot** – pedig a **2015. év során kezdődött**, és az év végén is még folyamatban volt

¹³ Forrás: 2015. évi költségvetési beszámoló 15/A. űrlap. Részleteiben lásd a mellékletben.

beruházások képezték. Az egyes eszközök üzembehelyezésétől kezdve a 2015. év végéig összesen **966 millió forint értékcsökkenés** került elszámolásra, így az eszközök **nettó értéke** a 2015. év végén mintegy **6 milliárd forintot** tett ki.

Az eszközök közel **6 milliárd forintos nettó értékének közel felét** (5.992,3 millió forintból 2.870,9 millió forintot, azaz 48%-ot) a folyamatban lévő, és 2015. december 31-ig **üzembe nem helyezett beruházások** tették ki. Ebből, mint a táblázatban látható, 1.289,5 millió forintnyi beruházás már a 2015. év elején is folyamatban volt, 1.627 millió forintnyi pedig a 2015. év során kezdődött meg. A beruházások igen nagy súlyának köszönhetően – hiszen azok az eszközmegújítás csúcsán állnak – az eszközállomány **megújítási foka igen magas**, átlagosan **86,1 %-ot** tesz ki. Az egyes – beruházásokon kívüli – eszközcsoportokat vizsgálva megállapítható, hogy a **megújítási fok az ingatlanok körében a legnagyobb: 79,5%**. Ez nagyjából annak tudható be, hogy a korábbi évek beruházásaiból a 2015. évben aktivált érték zöme az ingatlanokat érintette, másrészt kétségtelen, hogy az ingatlanok értékcsökkenése a leglassabb ütemű. A **gépek-berendezések-járművek megújítási foka** ennél lényegesen alacsonyabb: **17,2%**, míg az **immateriális javaké** csupán **5%-ot** tesz ki.

A fentiekkel összhangban az eszközállomány átlagos **avultsági foka mindössze 4,9%**, ami – szintén a beruházások nagy mértékének köszönhetően – igen kedvező. Ugyanakkor eszközcsoportonként vizsgálva itt is nagymértékű az átlagtól való eltérés: míg az **ingatlanoké** csupán **5,5%**, addig a **gépek-berendezések-járművek** esetében **65,5%-os**, az **immateriális javak** esetében **77,6%** az avultsági fok.

Itt kell megjegyezni, hogy a 15. űrlap – és az ennek alapján készített 2.sz. táblázat – „*Koncesszióba vagyongazdálkodásba adott eszközök*” elnevezésű oszlopa azért nem tartalmaz adatokat, mert az új államháztartási számviteli rendelet előírása szerint 2014-től kezdődően ezeket az eszközöket – **ha** a vagyongazdálkodó az államháztartás szervezete – a vagyongazdálkodásba adó saját mérlegében **nem** mutathatja ki.¹⁴ Ennek megfelelően az önkormányzat még a 2014. évben kivezette a könyveiből azt a 214.550 eFt bruttó értékű eszközállományt, amit államháztartáson belülre – a KLIK-nek – adott vagyongazdálkodásba. Ezen eszközök nyilvántartása azóta – az új Áhsz. vonatkozó előírásának megfelelően¹⁵ – a nullás számlaosztályban történik a „011 Államháztartáson belüli vagyongazdálkodásba adott eszközök” között. Államháztartáson kívülre vagyongazdálkodásba adott eszköz nincs: az államháztartáson kívüli szervezetek (pl. a Fejérvíz Rt.) nem vagyongazdálkodóje, csupán bérlője és üzemeltetője a neki átadott eszközöknek, melyek az önkormányzat mérlegében szerepelnek.

¹⁴ 4/2013. (I.11.) Korm. rendelet 10.§ (2)

¹⁵ 4/2013. (I.11.) Korm. rendelet 10.§ (11)

4.2.2. Az értékcsökkenési leírás alakulása

Az immateriális javak és tárgyi eszközök értékcsökkenési leírásának elszámolására a számviteli törvény és az államháztartás számviteléről szóló kormányrendelet előírásai vonatkoznak, a tárgyi eszközök esetében alkalmazandó terv szerinti leírási kulcsokat pedig a TAO törvény mellékletében rögzítettek szerint kell figyelembe venni.

Az értékcsökkenés leírása az eszköz rendeltetésszerű használatbavételétől (számviteli szempontból: annak aktiválásától) kezdődően addig tart, amíg az eszköz bruttó értékének amortizációval csökkentett összege a nulla értékét fel nem veszi. Az eszköz ezt követően még használatban maradhat, de értékcsökkenés már nem számolható el utána (nincs miből).

Nem számolható el terv szerinti értékcsökkenés a földterület, a telek,¹⁶ az erdő, a képzőművészeti alkotás, a régészeti lelet bekerülési (beszerzési) értéke után, és az üzembe nem helyezett beruházásoknál sem. Összességében: nem szabad terv szerinti értékcsökkenést elszámolni az olyan eszköznél, amely értékéből a használat során sem veszít, vagy amelynek értéke – különleges helyzetéből, egyedi mivoltából adódóan – évről évre nő.

Az új Áhsz. rendelkezései szerint továbbá az immateriális javak esetén a terv szerinti értékcsökkenés leírási kulcsa a vagyoni értékű jogoknál 16% (vagy a tervezett használati idő alapján megállapított lineáris kulcs), a szellemi termékeknél pedig 33 %.

Az alábbi táblázat¹⁷ adatai az önkormányzat tulajdonában lévő immateriális javak és tárgyi eszközök 2015-ben elszámolt értékcsökkenésének, valamint a 2015. év végéig felhalmozódott értékcsökkenési állományt tartalmazzák az eszközök használatbavételétől kezdődően:

adatok: ezer forintban

3. táblázat					
Megnevezés - 2015.		Immateriális javak	Ingatlanok és kapcsolódó vagyoni értékű jogok	Gépek berendezések felszerelések járművek	Összesen
1.	Eszközök bruttó állománya 2015.01.01-én	38 456	3 563 947	149 881	5 041 818
2.	Terv szerinti értékcsökkenés nyitó állománya	33 581	762 893	117 582	914 056
3.	Terv szerinti értékcsökkenés növekedése	3 053	48 945	54 430	106 428
4.	Terv szerinti értékcsökkenés csökkenése	44	13 823	40 271	54 138

¹⁶ Kivéve: bányaművelésre, veszélyes hulladék tárolására igénybe vett telket, földterületet.

¹⁷ Forrás: 2015. évi költségvetés beszámoló 15. űrlap.

Megnevezés - 2015.		Immateriális javak	Ingatlanok és kapcsolódó vagyoni értékű jogok	Gépek berendezések felszerelések járművek	Összesen
5.	Az értékcsökkenés 2015. évi mértéke (3-4)	3 009	35 122	14 159	52 290
6.	Terv szerinti értékcsökkenés záró állománya	36 590	798 015	131 741	966 346

Mint látható, a 2015. évben összességében **106,4 millió forint terv szerinti értékcsökkenés** elszámolására került sor (lásd: 3. sor), **terven felüli értékcsökkenés nem volt**. A 106,4 millió forintos értékcsökkenés-elszámolással szemben **54,1 millió forint összegben** került sor az ezévből vagy még korábban elszámolt értékcsökkenés kivezetésére¹⁸ (lásd: 4. sor). Így az értékcsökkenés állománya a 2015. évben $(106,4 - 54,1 =)$ **52,3 millió forinttal** növekedett a 2015. év során (lásd: 5. sor)..

Ez tehát az az összeg, amelynek pótlása minimálisan szükséges, szem előtt tartva, hogy „a vagyon felújításáról, pótlólagos beruházásáról **legalább a vagyoni eszközök elszámolt értékcsökkenésének megfelelő mértékben** kell gondoskodni és e célokra az értékcsökkenésnek megfelelő mértékben tartalékot kell képezni”.¹⁹

4.2.3. Az immateriális javak és tárgyi eszközök korszerűségének, illetve elhasználódottságának és pótlási igényének értékelése

Mint az előzőekben láttuk, az eszközök avultsági, illetve megújítási foka, valamint a 2015. év során elszámolt értékcsökkenés a következő képet mutatta:

4. táblázat

adatok: ezer forintban és %-ban

Megnevezés	Immateriális javak	Ingatlanok és kapcsolódó vagyoni értékű jogok	Gépek berendezések felszerelések járművek	Beruházások és felújítások	Összesen
Megújítási fok (nettó érték/bruttó érték) %	5,0%	79,5%	17,2%	100,0%	86,1%

¹⁸ A terv szerinti értékcsökkenés kivezetésére (csökkentésére) az eszközök értékesítése, apportálása, térítésmentes átadása esetében szokott sor kerülni.

¹⁹ Mőtv. 109.§ (6)

Megnevezés	Immateriális javak	Ingatlanok és kapcsolódó vagyoni értékű jogok	Gépek berendezések felszerelések járművek	Beruházások és felújítások	Összesen
Avultsági fok (nullára leírt eszközök bruttó értéke/összes eszköz bruttó értéke) %	77,6%	5,2%	65,5%	0,0%	4,9%
Összes elszámolt értékcsökkenés az eszközök használatbavételétől kezdődően (ezer forint)	36 590	798 015	131 741	-	966 346
Az értékcsökkenés 2015. évi mértéke (ezer forint)	3 009	35 122	14 159	-	52 290

A **megújítási igény** eszerint összességében minimálisan **52,3 millió** forint, melynek felosztása természetesen **nem lehet mechanikus** (az eszközcsoport értékcsökkenéséhez igazodó). A felosztás során az alábbi szempontokat kell mérlegelni:

- a folyamatban lévő beruházások eszközcsoportonkénti megoszlása → a beruházások aktiválása nagymértékben módosíthatja az aktiválás előtti avultsági fokot,
- a kisértékű (azaz kettőszáz ezer forint egyedi értéket meg nem haladó bekerülési értékű) immateriális javak és tárgyi eszközök súlya az egyes eszközcsoportokban → ezek könyv szerinti avulási üteme lényegesen meghaladhatja a leírási kulcs szerinti ütemet, mivel bekerülési értéküket – legkésőbb a használatbavételt követő első könyvviteli zárlat keretében – teljes összegben el kell számolni (azaz nullára le kell írni),²⁰
- a tényleges igények, szükségletek az egyes eszközök iránt.

A jelen ellenőrzésnek az eszközök megújítására rendelkezésre álló források felosztása nem, csak azok megléte képezi tárgyát.

²⁰ Áhsz. 17.§ 82)

4.3. Az elhasználódottság alapján szükségesnek ítélt pótlásokhoz rendelkezésre álló források vizsgálata a 2015. évi beszámoló és a 2016. évi költségvetés adatai alapján

4.3.1. A 2015. évi kötelezettséggel terhelt és szabad pénzmaradvány vizsgálata

Az államháztartásról szóló törvény 86. § (5) bekezdése szerint az államháztartás önkormányzati alrendszerébe tartozó költségvetési szerv esetén az irányító szerv jogosult dönteni a költségvetési szerv maradványának elvonandó és felhasználható összegéről. Az államháztartási törvény végrehajtásáról szóló kormányrendelet ezzel kapcsolatban úgy rendelkezik,²¹ hogy a költségvetési maradványt az éves költségvetési beszámoló készítésekor kell megállapítani az államháztartási számviteli kormányrendelet előírásainak megfelelően. A központi költségvetési szervek esetében – mint ismeretes – az államháztartási törvény végrehajtásáról szóló kormányrendelet határozza meg, hogy a kötelezettséggel nem terhelt maradványból milyen jogcímen milyen tételek illetik meg a központi költségvetést. A Kormány dönt továbbá az ezekkel a befizetési kötelezettségekkel csökkentett szabad maradvány elvonásáról vagy felhasználásáról is. Az elvont költségvetési maradvány ez esetben is a központi költségvetést illeti meg. Az államháztartás önkormányzati alrendszerében keletkezett költségvetési maradványokról azonban a törvény úgy rendelkezik, hogy azoknak az önkormányzati szférán belül kell maradniuk. Az államháztartási törvény végrehajtásáról szóló kormányrendelet erre vonatkozóan azt írja elő, hogy:

- az államháztartás önkormányzati alrendszerébe tartozó költségvetési szerv költségvetési maradványából az irányító szervet megillető rész számítását az irányító szerv határozza meg,
- az államháztartás önkormányzati alrendszerébe tartozó költségvetési szerv költségvetési maradványát az irányító szerv a zárszámadási rendeletével, határozatával egy időben állapítja meg, és – szükség esetén – módosítja költségvetési rendeletét, határozatát.

Az enyingi önkormányzat 2015. évi költségvetési beszámolójának **előzetes** adatai szerint a maradvány az alábbi képet mutatja:

²¹ Ávr. 149.§ - 155.§

5. táblázat

	Megnevezés	Összeg (eFt)
1.	Alaptevékenység költségvetési bevételei	2 107 928
2.	Alaptevékenység költségvetési kiadásai	1 884 804
3.	Alaptevékenység költségvetési egyenlege (1-2)	223 124
4.	Alaptevékenység finanszírozási bevételei	554 089
5.	Alaptevékenység finanszírozási kiadásai	449 876
6.	Alaptevékenység finanszírozási egyenlege (4-5)	104 213
A)	Alaptevékenység maradványa (3+6)	327 337
B)	Vállalkozási tevékenység maradványa	0
C)	Összes maradvány (A+B)	327 337
D)	Alaptevékenység kötelezettséggel terhelt maradványa	0
E)	Alaptevékenység szabad maradványa (C-D)	327 337

Mint a táblázatban látható, az alaptevékenység szabad maradványa jelentősen meghaladja a 2015. évi elszámolt értékcsökkenés összegét, így az eszközök pótlására megvan a fedezet.

4.3.2. A felhalmozási források rendelkezésre állásának, illetve biztosítási lehetőségeinek vizsgálata a 2016. évi költségvetés adatai alapján

Az Önkormányzat 2016. évi költségvetésében – mely 2016. február 16-án került kihirdetésre a 2/2016. (II.16.) számú önkormányzati rendelettel – 97 665 Ft-tal szerepel a felhalmozási kiadások előirányzata.

Az Önkormányzat és intézményei beruházási és felújítási kiadásainak 2016-ra tervezett előirányzatait a következő táblázatok tartalmazzák:

6. táblázat

adatok: ezer forintban

Intézmények beruházási és felújításai	beruházások	felújítások	összesen	ebből: pályázati forrásból
Bölcsőde:				
Konyhai eszközök	406	0	406	0
Festés, PVC burkolat csere	0	0	0	0
Vízpermetező	0	4 500	4 500	0
Bölcsőde összesen:	406	4 500	4 906	0
				0
Család és Gyermekejóléti Központ				
Épület felújítás	0	2 000	2 000	0
Központ összesen	0	2 000	2 000	0

Intézmények beruházási és felújításai	beruházások	felújítások	összesen	ebből: pályázati forrásból
Polgármesteri Hivatal				
Informatikai eszközök beszerzése	1 092	0	1 092	0
Kisértékű tárgyi eszközök	1 908	0	1 908	0
Szalagparketta 2 irodába	0	635	635	0
Polgármesteri Hivatal összesen:	3 000	635	3 635	0
				0
Szirombontogató Óvoda				
Kisértékű tárgyi eszközök	711	0	711	0
Épület felújítások	0	2 180	2 180	0
Óvoda összesen:	711	2 180	2 891	0
Városgondnokság				
Számítógép, telefonvásárlás	343	0	343	0
Fűnyíró, bozótívágó, tárcsa	590	0	590	0
Gépműhely felszerelés	1 607	0	1 607	0
Rendezvénysátor	0	0	0	0
Városgondnokság összesen:	2 540	0	2 540	0
Park és Zöldterület				
Alsótekeres játszótér	400	0	400	0
Nem lakóingatlan				
Térfigyelő kamerák	1 000	0	1 000	0
Védőnők:				
Kisértékű tárgyi eszközök	64	0	64	0
Intézmények összesen	8 121	9 315	17 436	0

7. táblázat

adatok: ezer forintban

Önkormányzati fejlesztések	beruházások	felújítások	összesen	ebből: pályázati forrásból
Tanuszoda költségei	12 984	0	12 984	0
Tanuszoda út kiépítése		0	0	0
2 db. gyalogátkelőhely	0	0	0	3 000
Ligeti Óvoda pályázati önrész	5 674	0	5 674	0
Ligeti Óvoda BM pályázat	33 075	0	33 075	0
Enyingi ér gyaloghíd felújítása		1 843	1 843	0
Rendezési terv felülvizsgálata	9 525	0	9 525	0
Buszmegállók	400	0	400	0
Közüvilágítás bővítése	1 728		1 728	0
Marosi utca vízellátás	15 000	0	15 000	0

Önkormányzati fejlesztések	beruházások	felújítások	összesen	ebből: pályázati forrásból
Ligeti Óvodaparkoló kialakítása			0	4 500
Kerékpárút tervpályázatból	0	0	0	6 281
Felszíni csapvíz tervek pályázatból	0	0	0	19 700
Önkormányzat összesen	78 386	1 843	80 229	33 481
Önkormányzat és intézmények összesen	86 507	11 158	97 665	33 481

Mint látható, a felhalmozási kiadások tervezett előirányzata meghaladta a 2015. évi értékcsökkenési leírás összegét, így az eszközök pótlásának fedezete erről az oldalról is biztosított.

4.4. Az eszközök elhasználódásának vizsgálata tárgyában korábban készített ellenőrzési jelentés megállapításai alapján hozott intézkedések és azok végrehajtása

Az eszközök elhasználódásának vizsgálata az elmúlt 5 évben nem szerepelt az éves ellenőrzési tervekben. Az Állami Számvevőszék a 2013. április 30-i dátummal közzétett, 13026. számú jelentésében – a pénzügyi döntések jobb megalapozása érdekében – írta elő, hogy a zárszámadási rendeletekről szóló előterjesztésekben be kell mutatni az eszközök értékcsökkenését összevetve az elhasznált eszközök pótlására fordított tényleges kiadásokkal, illetőleg a Képviselő-testületnek be kell mutatni az eszközök elhasználódási fokának alakulását.

Az ÁSZ – az e jelentésének megállapításaira hozott intézkedések végrehajtására vonatkozó – 2015. évi utóellenőrzési jelentésében megállapította, hogy a 2013. évi zárszámadási rendeletben az értékcsökkenés ugyan bemutatásra került, de az eszközpótlásra fordított kiadásokkal nem került összevetésre. Nem került végrehajtásra az a javaslata sem, hogy a Képviselő-testületnek be kell mutatni be az eszközök elhasználódási fokának alakulását.

A pénzügyi döntések megalapozottsága tárgyú, múlt évi belső ellenőrzés²² javaslatként fogalmazta meg, hogy a 2015. évi zárszámadás keretében az értékcsökkenés bemutatása kerüljön összevetésre – egy táblázaton belül – az eszközpótlásra fordított kiadásokkal.

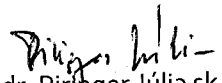
A 2015. évi költségvetési beszámoló előzetes dokumentációja alapján megállapítható, hogy:

²² Lásd: „Pénzügyi tárgyú döntések vizsgálata az ÁSZ ellenőrzésnek megfelelően, előző jelentésekre figyelemmel” című, 2015. december hónapban készített belső ellenőrzési jelentése.

- a beszámoló 15/A számú űrlapja eszközcsoportonként tartalmazza mindazokat az adatokat, amelyekből a 2015. év során elszámolt értékcsökkenés, valamint az eszközök elhasználódási és megújítása foka eszközcsoportonként számszerűsíthető,
- a beszámoló-adatok alapján a Képviselő-testület részére készítendő számszaki és szöveges előterjesztés még nem készült el, így az ellenőrzés jelenleg még nem tudja megállapítani, hogy az tartalmazza-e az értékcsökkenés bemutatását az eszközpótlásra fordított kiadásokkal összevetve.

A 2016. évi költségvetésnek – a Képviselő-testület által már jóváhagyott – dokumentációja eszközönkénti és intézményenként bontásban tartalmazza a 2016. évi beruházási és felhalmozási kiadások 2016. évi előirányzatait.

Budapest, 2016. május 25.

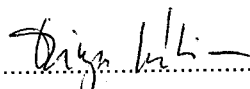
dr. Pirminger Júlia sk.

belső ellenőr (Kató és társa 2003. Kft.)

ZÁRADÉK

A költségvetési szervek belső kontrollrendszeréről és belső ellenőrzéséről szóló 370/2011. (XII.31.) Korm. rendelet 45.§ (1)-(4) bekezdése értelmében a jelentés címzettjei – az ellenőrzési jelentés javaslatai alapján – a szükséges intézkedések végrehajtásáért felelős személyek és vonatkozó határidők megjelölésével kötelesek az ellenőrzési jelentés kézhezvételétől számított 8 napon belül intézkedési tervet készíteni és azt haladéktalanul megküldeni az intézmény vezetője, illetve a belső ellenőrzési vezető (belső ellenőr) részére.

Budapest, 2016.május 25.

.....
dr.Piringer Júlia
belső ellenőr